

Mobilya Sektörü Çalışanlarında Güvenlik İkliminin Belirlenmesi

Yıldız Çabuk^{1*}, Murat Kahveci², Ayşin Aşkın³

¹ Bartın Üniversitesi, Orman Fakültesi, Orman Endüstri Mühendisliği Bölümü, Bartın, Türkiye

² Bartın Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Bartın, Türkiye

³ Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Biga Meslek Yüksekokulu, Çanakkale, Türkiye

Makale Tarihiçesi

Gönderim: 05.11.2024

Kabul: 09.12.2024

Yayın: 25.12.2024

Araştırma Makalesi

Öz – Etkili bir güvenlik yönetimi kazalar ve hastalıklar ortaya çıkmadan tehlikelerin belirlenmesini, gerekli önlemlerin alınmasını ve insan faktörüne dikkat edilmesini kapsar. Bunun tespit edilmesinin bir yöntemi de güvenlik iklimi ya da güvenlik kültürü gibi göstergeler aracılığı ile güvenliğin ölçülmesidir. Çalışma ortamlarında güvenlik bilincinin eksik olması doğrudan ve dolaylı maliyetler olarak birçok kayba neden olmaktadır. İş kazalarının çoğunluğunun çalışandan kaynaklı olarak gerçekleştiği bilinmektedir. Bu çalışma mobilya sektörü çalışanlarında güvenlik ikliminin belirlenmesi amacıyla gerçekleştirilmiştir. Çalışmanın evrenini Bursa ili İnegöl ilçesinde yer alan mobilya işletmeleri oluşturmaktadır. Çalışma verilerinin elde edilmesinde, çalışanların güvenlik ikliminin belirlenmesi ve değerlendirilmesi için kullanılan Nordic Güvenlik İklimi Anketi (NOSACQ-50) kullanılmıştır. Anket çalışmayı kabul eden 6 adet mobilya fabrikası çalışanlarına uygulanmış (105 anket) ve SPSS istatistiksel 20,0 paket programı kullanılarak değerlendirilmiştir. Çalışma sonucunda kadın çalışanlarda güvenlik hassasiyetinin yüksek olduğu, orta yaş grubu çalışanlarda güvenlik önceliği konusunun ve riski kabul etmeme durumunun önemli olduğu, eğitim durumuna göre ilkökul mezunlarının gelişmelere açık olduğu tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler – Güvenlik iklimi, iş kazası, iş sağlığı ve güvenliği, Mobilya sektörü, nordic güvenlik iklimi anketi

Determination of Safety Climate in Furniture Sector Employees

¹ Bartın University, Faculty of Forestry, Department of Forest Industrial Engineering, Bartın, Türkiye

² Bartın University, Institute of Natural and Applied Sciences, Bartın, Türkiye

³ Canakkale Onsekiz Mart University, Biga Vocational School, Furniture and Decoration Program, Canakkale, Türkiye

Article History

Received: 05.11.2024

Accepted: 09.12.2024

Published: 25.12.2024

Research Article

Abstract – Effective safety management involves identifying hazards before accidents and illnesses occur, taking necessary precautions and paying attention to the human factor. One method of determining this is to measure safety through indicators such as safety climate or safety culture. Lack of safety awareness in working environments causes many losses in terms of direct and indirect costs. It is known that the majority of occupational accidents are caused by the employee. This study was conducted to determine the safety climate in furniture sector employees. The population of the study consists of furniture enterprises located in İnegöl district of Bursa province. The Nordic Safety Climate Questionnaire (NOSACQ-50), which is used to determine and evaluate the safety climate of employees, was used to obtain the study data. The questionnaire was applied to 6 furniture factory employees who accepted the study (105 questionnaires) and evaluated using SPSS statistical 20.0 package program. As a result of the study, it was determined that safety sensitivity was high in female employees, the issue of safety priority and not accepting risk was important in middle-aged employees, and primary school graduates were open to developments according to educational status.

Keywords – Safety climate, work accident, occupational health and safety, furniture industry, nordic safety climate questionnaire

¹ ycabuk@bartin.edu.tr

² kahvecikahveci67@gmail.com

³ aysinaskin@comu.edu.tr

*Sorumlu Yazar / Corresponding Author

1. Giriş

Çalışma ortamlarında güvenlik bilincinin eksikliği kaza maliyeti, sigorta maliyeti vb. gibi doğrudan maliyetler ve dolaylı maliyetlerde dahil olmak üzere birçok kayba neden olmaktadır (Susanto vd., 2019). Bu nedenle çalışma ortamlarında güvenlik iklimi ve güvenlik kültürünün önemi büyüktür. Güvenlik iklimi ve güvenlik kültürü kavramları işletmelerin güvenlikle ilgili konuları nasıl yönettiğini, çalışanların yaklaşımlarını ve bunları nasıl algıladığını ifade etmektedir (Guldenmund, 2000). Güvenlik iklimi ve güvenlik kültürü kavramları çalışanların güvenlik konusundaki tutumları ve bir organizasyonun politikaları için kullanılmaktadır. İki tanım arasındaki temel farklılık güvenlik ikliminin çalışma ortamına, uygulamalarına ve yönetime yönelik algılarına yönelik iken güvenlik kültürünün iş ve organizasyona yönelik inanç, değer ve tutumlarına yönelik olmasıdır (Yule, 2003). Güvenlik kültürü bir organizasyonun değerler kümesiyle ilişkili olmasını belirtir. Güvenlik iklimi çevresel ve organizasyonel faktörlerin bu değerler üzerindeki etkisini ifade etmekte ve kazalar meydana gelmeden önce güvenlik performansı ile ilgili fikir veren bir performans göstergesi olarak açıklanmaktadır (Intan vd., 2022; Noel vd., 2006). Güvenlik iklimi herhangi bir organizasyon içerisinde belirli bir süre içerisinde güvenlik ile algılanan değer olup kişilerin inançları, tutumları, değerleri, görüşlerinden etkilenebilir ve koşullara göre değişebilir. Çalışanların güvenlik bilgisi ve güvenli davranış motivasyonlarını artırması, tehlikeli ortama maruz kalma algısını azaltması, güvenlik politikalarının benimsenmesi, yönetimden daha fazla destek alma algısını artırması gibi önemli faydaları bulunmaktadır (URL-1, 2024). Güvenlik kültürü kavramının birçok tanımı bulunmaktadır. Yaygın olarak kullanılan tanımda bir organizasyonda sağlık ve güvenlik yönetimi ile ilgili olan bağlılık ve yönetimin konuya ilişkin yeterliliğinin belirlenmesine yönelik bireysel ve grup algısı, yeterliliği ve davranış kalıplarının ürünü olarak açıklanmaktadır. Olumlu güvenlik kültüründe iletişimde karşılıklı güven duyma, uygulanan önleme çalışmalarının etkinliğine güven duyma vardır (ACSNI, 1993).

Mobilya sektörü çok tehlikeli bir sektördür ve birçok tehlike ve risk bulunmaktadır. Farklı özellikte birçok malzeme kullanılmaktadır. Bunların işlenmesinde kesici delici özellikte birçok makinenin kullanılması, kullanılan boya ve çeşitli kimyasallar, toz ve titreşim, gürültü gibi faktörler ortaya çıkabilecek tehlike ve risklere örnek olarak verilebilir (ÇSGB, 2017). Son yıllarda sektörde yaşanan önemli gelişmeler ile birlikte teknoloji ağırlıklı bir üretim anlayışı kendini göstermiştir. Bu durum işletmelerde verimlilik ve üretim kapasitesini artırmış ancak beraberinde iş kazalarının ve meslek hastalıklarının da artmasına yol açmıştır. İş kazaları ve meslek hastalıkları birçok sorunu beraberinde getirmektedir (Mobilya Sektör Raporu, 2021). İş kazaları ve meslek hastalıklarının sonucunda hem çalışan hem işveren hem de ekonomi zarar görmekte ve işgünü kayıplarına, iş gücü kayıplarına, maddi kayıplara sebep olmaktadır (Çabuk vd., 2018). Mobilya işletmelerinde güvenlik durumlarının analiz edilmesinde niceliksel ölçümler kullanılabilir ancak ihtiyaç duyulan verilere ulaşamayabilir ya da kaza sayıları eksik olarak bildirilebilmektedir. Bu durumda güvenlik iklimi ölçekleri bir alternatif olabilmektedir (Rodrigues vd., 2015). Bu çalışmada mobilya sektörü çalışanlarında güvenlik ikliminin tespit edilmesi amaçlanmıştır. Bu amaçla çalışanların güvenlik iklimini etkileyen faktörlere yönelik görüşleri tespit edilmiş ve değerlendirilmiştir.

2. Materyal ve Yöntem

2.1. Materyal

Çalışma evrenini Bursa ili İnegöl ilçesinde faaliyet gösteren mobilya fabrikalarının çalışanları oluşturmaktadır. Bu çalışma kapsamına alınan işletmelerin belirlenmesi için Mobilyacılar-Marangozlar Odası, Esnaf ve Sanatkarlar Odası ve Ticaret ve Sanayi Odası kayıtları incelenmiştir. Toplam 16 fabrikaya başvuru yapılmıştır. 6 fabrika çalışmaya izin vermiş ve çalışmayı kabul eden işletmelerde çalışanların tamamına uygulamak amacıyla 250 adet anket formu dağıtılmıştır. Çalışmayı kabul eden 105 anket çalışmaya dâhil edilmiştir. Anketler çalışanlara yüz yüze görüşme yöntemi uygulanarak elde edilmiştir.

2.2 Yöntem

Bu çalışmada kolayda örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Bu yöntemde verilerin toplanması hızlı, kolay ve ekonomiktir (Akgül vd., 2023; Kurtuluş, 2004). Veriler SPSS istatistiksel 20,0 paket programı kullanılarak analiz edilmiştir. Çalışma verilerinin elde edilmesinde Nordic Güvenlik İklimi Anketi (NOSACQ-50) uygulanmıştır. Güvenlik iklimi veya kültürünü ölçmede birçok anket bulunmaktadır. Bu anketlerden çok azı farklı bağlamlarda tutarlı bir faktör yapısı sunmaktadır. Nordic Güvenlik İklimi Anketi (NOSACQ-50) örgütsel ve güvenlik iklimi teorisi, önceki ampirik çalışmalar, psikolojik teori, uluslararası çalışmalar yoluyla elde edilen ampirik sonuçlar ve sürekli bir geliştirme sürecine dayanması açısından önemlidir (Kines vd., 2011). Anket çalışmasının değerlendirilmesinde Nordic occupational safety climate questionnaire (İskandinav İş Güvenliği İklim Anketi) NOSACQ-50 'de belirtilen kurallar doğrultusunda güvenlik iklimi değerlendirmesi yapılmıştır. Ankette üç bölüm bulunmaktadır. Soru sayısı 50 adettir. Sorular katılımcıların demografik özellikleri, çalışanların ve yöneticilerin işyerinde güvenliği sağlama konusunda yaptıkları çalışmaları nasıl algıladıkları ve çalışanların işyerindeki güvenliğin sağlanması konularındaki hissettiklerini belirlemeye yöneliktir. Bu ifadeler 5'li Likert ölçeği nden faydalanılarak ölçülmüştür. Ölçek boyutlarının hesaplanmasında olumlu ifadeler için puanlama 1-5 aralığında; ters maddeler için 5-1 aralığında hesaplanmıştır. Araştırma boyutları NOSACQ 50' ye göre hesaplanmış ve değerlendirilmiştir.

- 3,30> gelişmelerin devam etmesi için iyi seviye,
- 3,00- 3,30 ise az iyileştirme ihtiyacı bulunan oldukça iyi seviye,
- 2,70- 2,99 ise iyileştirme ihtiyacı bulunan oldukça düşük seviye olduğunu göstermektedir.

Anketin boyutlara göre nasıl formüle edildiği tablo 1 de gösterilmiştir:

Tablo 1
Formülasyon tablosu.

Emniyet iklimi boyutları	Pozitif Formüle edilmiş maddeler	Formülasyonu tersine çevrilmiş maddeler
Boyut 1- Yönetimin güvenlik önceliği, bağlılığı ve yetkinliği (9 madde)	A1,A2,A4,A6,A7	A3,A5,A8,A9
Boyut 2- Yönetimin güvenliği güçlendirmesi (7 madde)	A10,A11,A12,A14,A16	A13,A15
Boyut 3- Yönetimin güvenlik adaleti (6 madde)	A17,A19,A20,A22	A18,A21
Boyut 4- İşçilerin güvenlik bağlılığı (6 madde)	A23,A24,A27	A25,A26,A28
Boyut 5- İşçilerin güvenlik önceliği ve risk kanksamama durumu (7 madde)	A33	A29,A30,A31,A32,A34,A35
Boyut 6- Güvenlik iletişimi, öğrenme ve iş arkadaşlarının güvenlik yeterliliğine duyduğu güven (8 madde)	A36,A37,A38,A39,A40,A42,A43	A41
Boyut 7- Güvenlik sistemlerinin etkinliğine duyulan güven (7 madde)	A44,A46,A48,A50	A45,A47,A49

Tablo 1'deki boyutlar hesaplanan güvenlik iklimi boyutlarını belirtmektedir. A değerleri soru numaralarını belirtmektedir. Boyut hesaplaması için kullanılmış olan formülasyonlar aşağıda belirtildiği gibidir (URL-2, 2019, URL-3, 2019):

B1: Yönetimin güvenlik önceliği, bağlılığı ve yetkinliği: $(A1+A2+(5-A3)+A4+(5-A5)+A6+A7+(5-A8)+(5-A9)) / \text{Yanıtlanan öğelerin sayısı}$.

B2: Yönetimin güvenliği güçlendirilmesi: $(A10+A11+A12+(5-A13)+A14+(5-A15)+A16) / \text{Yanıtlanan öğelerin sayısı}$.

B3: Yönetimin güvenlik adaleti: $(A17+(5-A18)+A19+A20+(5-A21)+A22) / \text{Yanıtlanan öğelerin sayısı}$.

B4: İşçilerin güvenlik bağlılığı: $(A23+A24+(5-A25)+ (5-A26)+A27+(5-A28)) / \text{Yanıtlanan öğelerin sayısı}$.

B5: İşçilerin güvenlik önceliği ve riski kabul etmemesi durumu: $(5-A29) + (5-A31) + (5-A31) + (5-A32) + A33 + (5-A34) + (5-A35)$ / Yanıtlanan öğelerin sayısı.

B6: Güvenlik iletişimi, öğrenme ve iş arkadaşlarının güvenlik yeterliliğine duyduğu güven: $(A36 + A37 + A38 + A39 + A40 + (5-A41) + A42 + A43)$ / Yanıtlanan öğelerin sayısı.

B7: Güvenlik sistemlerinin etkinliğine duyulan güven: $(A44 + (5-A45) + A46 + (5-A47) + A48 + (5-A49) + A50)$ / Yanıtlanan öğelerin sayısı.

3. Bulgular ve Tartışma

Bu bölümde çalışanların güvenlik iklimi bulguları açıklanarak tablolar halinde sunulmuş ve yorumlanmıştır.

Tablo 2

Sosyo – demografik özellikler.

	Cinsiyet	F	%	Geçerli %	Birikimli %
Geçerli	Erkek	76	72.4	73.1	73.1
	Kadın	28	26.7	26.9	100.0
	Toplam	104	99.0	100.0	
Eksik		1	1.0		
Toplam		105	100.0		
	Yaş	F	%	Geçerli %	Birikimli %
Geçerli	25 yaş ve altı	16	15.2	15.5	15.5
	26-35 Yaş	30	28.6	29.1	44.7
	36-45 Yaş	29	27.6	28.2	72.8
	46-55 Yaş	20	19.0	19.4	92.2
	56 Yaş ve Üstü	8	7.6	7.8	100.0
	Toplam	103	98.1	100.0	
Eksik		2	1.9		
Toplam		105	100.0		
	Eğitim Durumu	F	%	Geçerli %	Birikimli %
Geçerli	İlkokul	22	21.0	21.2	21.2
	Ortaokul	26	24.8	25.0	46.2
	Lise	45	42.9	43.3	89.4
	Üniversite	11	10.5	10.6	100.0
	Toplam	104	99.0	100.0	
Eksik		1	1.0		
Toplam		105	100.0		
	Medeni Durum	F	%	Geçerli %	Birikimli %
Geçerli	Evli	76	72.4	73.1	73.1
	Bekar	21	20.0	20.2	93.3
	Boşanmış	7	6.7	6.7	100.0
	Toplam	104	99.0	100.0	
Eksik		1	1.0		
Toplam		105	100.0		
	İdari Görev	F	%	Geçerli %	Birikimli %
Geçerli	Evet	22	21.0	21.2	21.2
	Hayır	82	78.1	78.8	100.0
	Toplam	104	99.0	100.0	
Eksik		1	1.0		
Toplam		105	100.0		

Katılımcıların sosyo-demografik özelliklerine ait bulgular tablo 2'de gösterilmiştir. Buna göre çalışmaya katılanların % 72,4'ü erkek, % 26,7'si kadındır. Cinsiyet özelliklerine göre sektörde erkek ağırlıklı bir istihdam olduğu görülmektedir. Yaş dağılımlarına göre %15,2' si 25 altı, %28,6'sı 26-35 yaş arası, %27,6' sını 36-45 yaş

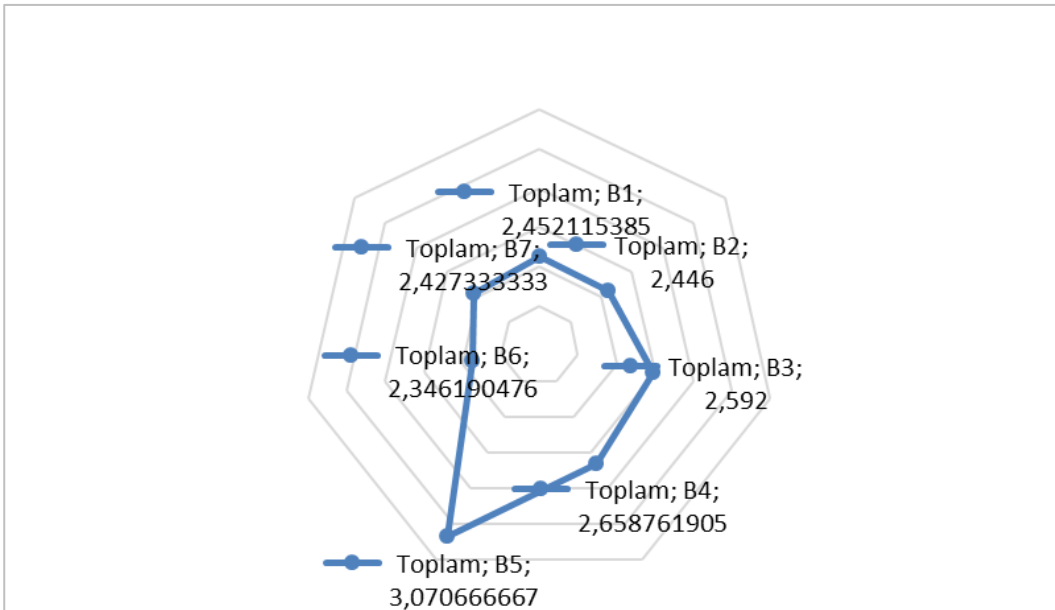
arası, %19'u 46-55 yaş arası, %7,62' sının 56 yaş ve üstündedir. 2 cevaplayıcının bu soruya cevap vermediği tespit edilmiştir. Eğitim durumlarına göre %42,9'unun lise, %24,8'inin ortaokul, %21'inin ilkokul, %10,5'inin üniversite mezunu olduğu anlaşılmıştır. Lise mezunu çalışanlar çoğunluğu oluşturmaktadır. Çalışanların %74,2'si evlidir. Bekâr çalışanlar %20, boşanmış olanlar %6,7'si oranındadır. Bir kişi yanıtlamamıştır. Ankete katılanların %21,2'sinin idari bir görevi bulunmaktadır. %78,1'inin ise görevinin olmadığı anlaşılmıştır (Tablo 2).

Tablo 3
İş kazası geçirme.

İş kazası	n	%
Geçirmedim	48	45.7
Hafif geçirdim	30	28.6
Orta derecede geçirdim.	21	20.0
Ağır derecede geçirdim.	5	4.8
Toplam	104	99.0
Eksik	1	1.0
Toplam	105	100.0

Tablo 3'te çalışmaya katılanların iş kazası geçirme durumları incelenmiştir. Elde edilen verilerde ankete katılanların %45,7'si iş kazası geçirmemiştir. %28,6'sı hafif, %20'si orta derecede, %4,8'i ağır derecede iş kazası geçirmiştir.

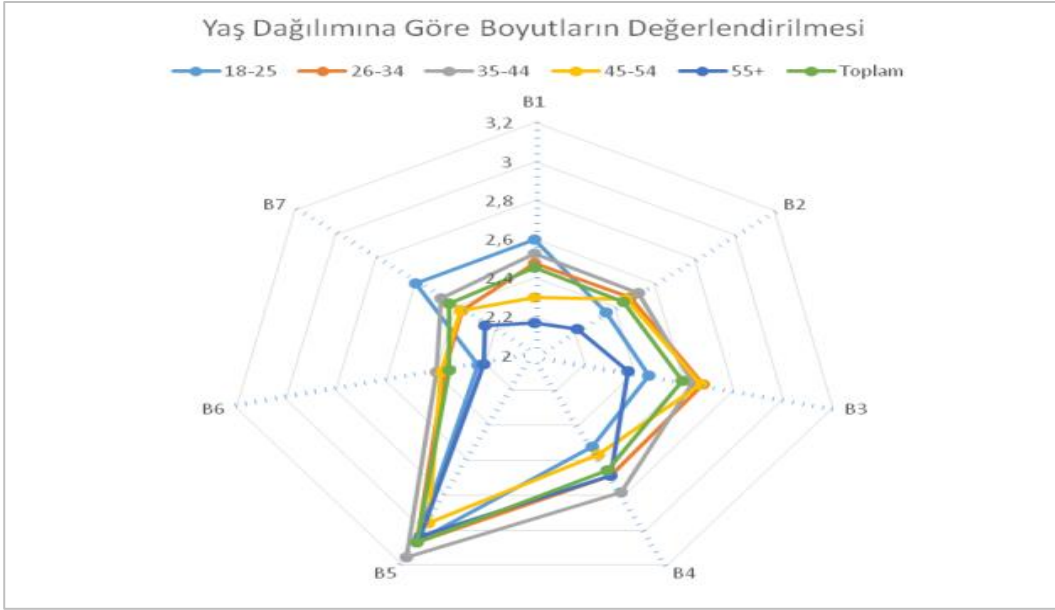
- Sonuçların boyutlara göre genel değerlendirmesi:

Şekil 1. Boyutlara göre genel değerlendirme.

Şekil 1 de boyutlara göre genel değerlendirme sonuçları görülmektedir. B5 boyutu en yüksek ortalama değer ile cevaplanmıştır. Bu boyut riski kabul etmeme ve güvenlik önceliğidir. Elde edilen sonuca göre çalışanların bu boyut çalışanlar tarafından benimsenmiş olarak açıklanabilir. Buna göre çalışanların önceliklerinin güvenlik olduğu, riskleri kabul etmedikleri ve bu şekilde çalışma yapmadıkları anlaşılmaktadır. İş güvenliği açısından değerlendirildiğinde çalışanların çalışma ortamlarında iş güvenliği uygulamalarını kabul ettikleri ve uyguladıkları söylenebilir. İş kazalarının önlenmesinde en temel uygulama risklerin önceden tespit edilmesi ve tedbirlerin alınmasıdır. Bunun yanında çalışanlarda güvenlik kültürü oluşturulması önemlidir.

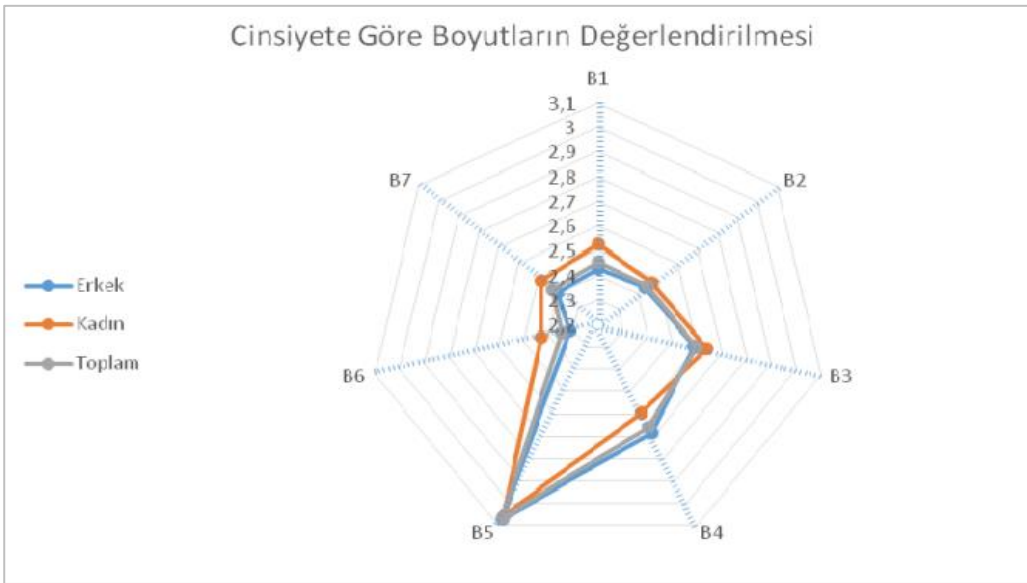
- Yaş dağılımına göre boyutlar:

Şekil 2. Yaş aralığına göre boyutlar

Şekil 2’de yaş aralıklarına göre boyutlar gösterilmektedir. Buna göre yaş gruplarının tamamının genel ortalaması B5 boyutunda (güvenlik önceliği ve riski kabul etmeme) birleşmiştir. Yanı sıra 35-44 arası çalışanların sonuçlarının B5 boyutunda öne çıktığı anlaşılmıştır. Buna göre bu yaş grubun iş tecrübeleri ve iş güvenliği kurallarını benimsedikleri söylenebilir.

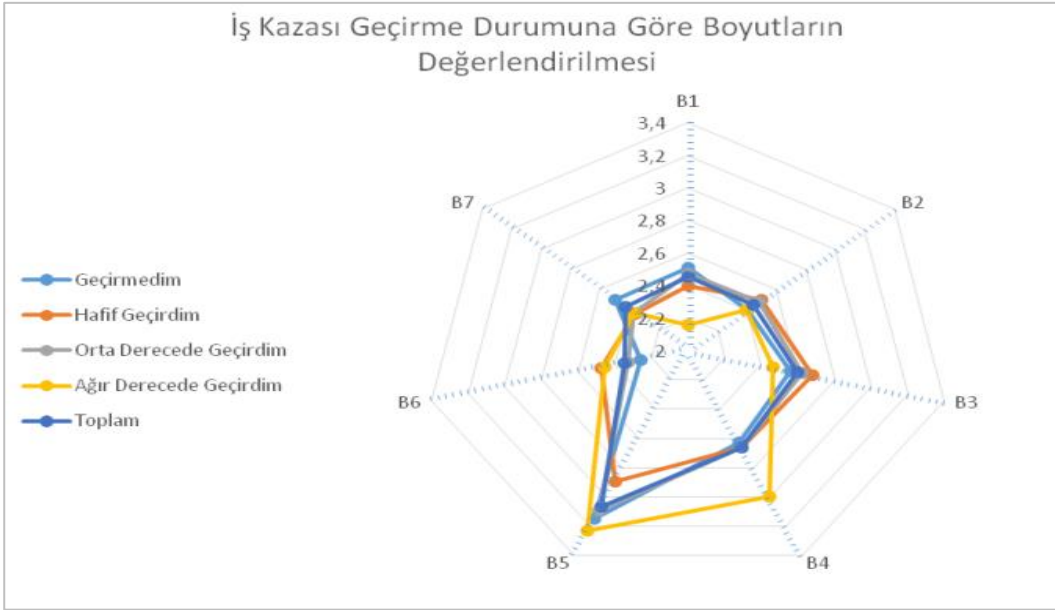
- Cinsiyete göre boyutlar:

Şekil 3. Cinsiyete göre boyutların değerlendirilmesi

Cinsiyete göre boyutların değerlendirilmesi Şekil 3’te gösterilmektedir. Değerlendirmede B5 boyutunun öne çıktığı tespit edilmiştir. Bu boyut güvenlik önceliği ve riski kabul etmemedir. Diğer önemli bulgu ise kadın çalışanların yanıtlarında görülmüştür. Kadın çalışanlar tüm boyutlarda erkek çalışanlara oranla daha yüksek değerlerde ön plana çıkmıştır. Kadın çalışanlarda güvenlik hassasiyetinin yüksek olduğu görülmektedir. Sonuç olarak güvenlik kültürü oluşumunda cinsiyet açısından kadın çalışanlar daha önemli bir rol üstlenebileceği anlaşılmıştır. Kadın istihdamının güvenlik kültürünün artırılmasına katkı sağlayacağı söylenebilir.

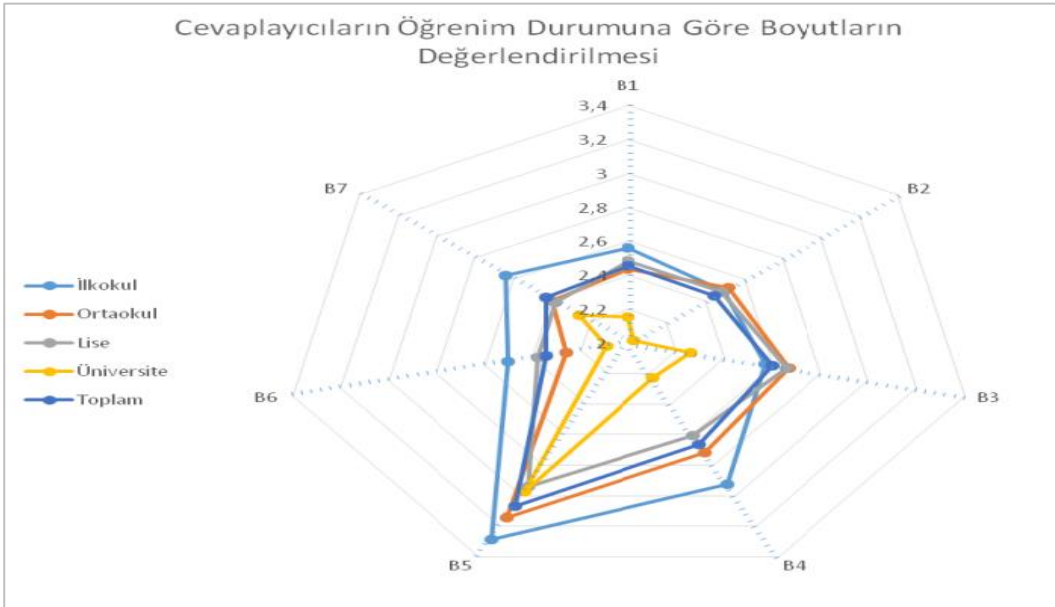
- İş kazası geçirme durumuna göre boyutlar:

Şekil 4. İş kazası geçirme durumuna göre boyutların değerlendirilmesi

Şekil 4'te iş kazası geçirme durumuna güvenlik iklimi boyutları gösterilmektedir. Değerlendirme sonucunda iş kazası geçirenlerin "işçilerin güvenlik bağlılığı" boyutuna (B4) verdikleri yanıtların yüksek oranda olduğu tespit edilmiştir. Bu sonuç iş kazasının çalışanlar üzerindeki etkisinden kaynaklandığı söylenebilir. Kaza geçirenler güvenlik kurallarının önemini kavramış olabileceklerini göstermektedir. Bunun yanında B5 boyutu en yüksek ortalama değerde olduğu tespit edilmiştir.

- Öğrenim durumuna göre boyutların değerlendirilmesi:

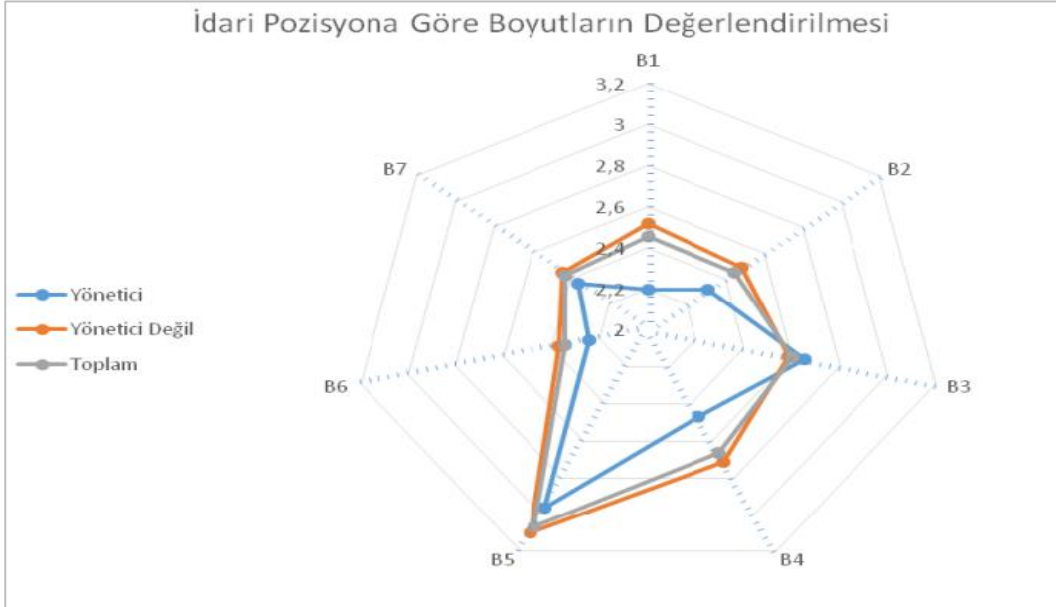

Şekil 5. Öğrenim durumuna göre boyutların değerlendirilmesi

Çalışanların öğrenim durumlarına göre boyutlarının genel değerlendirilmesinde ilkökul mezunu çalışanların verdiği cevaplarda farklılıklar olduğu görülmüştür (Şekil 5). Elde edilen bulgularda ilkökul mezunu olan çalışanların gelişmelere daha açık olduğu anlaşılmıştır. Bu sonuç eğitimlerin güvenlik algılarının artırmada ve güvenlik kültürü oluşumunda önemli bir etken olabileceğini göstermektedir. Diğer önemli bulgu ise risklerin

kabul edilmemesi ve güvenlik önceliğinin yüksek değerde olduğudur. Bu sonuç çoğunluğu lise mezunu olan çalışanların bilinçli ve gelişmelere açık olduklarını göstermektedir.

- İdari pozisyonuna göre boyutlar:

Şekil 6: Çalışanların idari görevlerine göre boyutların değerlendirilmesi.

Şekil 6' da çalışanların idari görevlerine göre boyutların değerlendirilmesi incelenmiştir. Elde edilen sonuca göre B5 boyutu en yüksek ortalamadadır. Güvenlik önceliği ve riski kabul etmeme durumlarına büyük önem verdikleri anlaşılmaktadır. İdari pozisyonlarına göre karşılaştırmada yönetici görevi olmayanlar ile görevi olanlar arasında B1 (Yönetimin güvenlik önceliği, bağlılığı ve yetkinliği) ve B4 (İşçilerin güvenlik bağlılığı) boyutunda farklılıklar olduğu, yönetici görevi olmayanların daha fazla oranda yanıt verdiği anlaşılmıştır. İdari görevi olmayan çalışanlar güvenlik konularında üst yönetimden destek beklemektedir. Güvenlik kültürü uygulamalarında işletmelerde en üst yönetimden başlanması ve tüm çalışanların kapsadığı bir sistem oluşturularak etkin sistemin oluşturulması önemlidir.

4.Sonuçlar

Bu çalışmada mobilya işletmeleri çalışanlarında güvenlik ikliminin tespit edilmesi amaçlanmıştır. Çalışmanın gerçekleştirildiği mobilya işletmeleri çalışanlarının çoğunluğu erkek çalışanlardır. Çalışanların %26,7'si kadın, %72,4'ü erkektir. Yaş aralıklarına göre çoğunluğu 26-35 yaş arasında (%28,6) ve sonrasında ise 36-45 yaş arasında (%27,6) olduğu anlaşılmıştır. 45 yaş altı çalışan sayısı çoğunluğu oluşturmaktadır. Eğitim durumlarına göre lise mezunları %42,9, ortaokul %24,8, ilkokul %21, üniversite mezunları %10,5 oranındadır. Çalışanların çoğunluğunun lise mezunu çalışanlardan oluştuğu, üniversite mezun sayısının düşük oranda olduğu anlaşılmıştır. Çalışanların %21'inin idari görevi olduğu anlaşılmıştır. İş kazası geçirme durumlarına göre %28,6'sının hafif geçirdiği, %20'sinin orta derecede geçirdiği, %4,8'inin ağır derecede geçirdiği tespit edilmiştir. Mobilya sektöründe kullanılan makine ve ekipmanlar kesici delici özellikte olduğu için iş kazaları bu işlemler sırasında gerçekleşmektedir. Literatürde kazaların özellikle kesim işlemi sırasında olduğu belirtilmektedir (Aşkın ve Öztürk, 2022). Çalışma kapsamında iş güvenliği iklimini tespit etmek için NOSACQ-50 (İskandinav İş Güvenliği İklim Anketi) kullanılmış ve değerlendirmede demografik özellikler, yöneticilerin işyerlerinde güvenliği sağlamaları çalışmalarının çalışanlar tarafından nasıl anlaşıldığı ve çalışanların bu konuda ne hissettikleri belirlenmiştir.

Çalışma sonucunda çalışanlarda güvenlik önceliğinin ve riskleri kabul etmeme durumlarının en yüksek ortalama değerde olduğu tespit edilmiştir. Bu boyut yaş aralığına göre (35-44 arasında), cinsiyet açısından

(kadın çalışanlar) iş kazası geçirme durumuna göre, eğitim durumuna göre, idari görevine göre ön plana çıkmıştır. Kadın çalışanlarda güvenlik hassasiyeti yüksektir. İdari görevi olanlar ve olmayanların karşılaştırılmasında “Yönetimin güvenlik önceliği, bağlılığı ve yetkinliği” boyutu ile “İşçilerin güvenlik bağlılığı” boyutuna verilen cevaplarda yönetici olmayanlar daha yüksek orandadır. Bu sonuçlar çalışma ortamlarında iş sağlığı ve güvenliği ve güvenlik ikliminin mobilya sektörü açısından önemli olduğunu vurgulamaktadır. Çalışma sonucu literatürdeki diğer çalışmaları desteklemektedir. Aydın vd. (2015) çalışmasında güvenlik ikliminin yaş, eğitim durumu, ücret, pozisyon ve çalışma süresine göre farklılık gösterdiğini; Fahri ve Karakoç (2024) güvenlik ikliminin yaş gruplarına, kaza veya ramak kala olay geçirip geçirmeme durumlarına ve tecrübelerine göre alt faktörlerinden en az biri ile farklılık gösterdiğini; Gedik vd. (2022) beyaz yakalıların mavi yakalı çalışanlardan daha fazla risk alma eğilimi gösterdikleri, güvenlik ile ilgili konulara daha fazla önem verdiklerini, çalışma koşullarının daha iyi olduğunu düşündüklerini; Hun (2012) güvenlik iklimi faktörünün çalışma ortamındaki güvenlik düzeyi ile anlamlı ilişkisi olduğunu; Ören ve Er (2016) güvenlik iklimi ve güvenlik performansı arasında anlamlı bir ilişki olduğunu, iş sağlığı ve güvenliğinin önemli bir faktörü olduğunu; Rodrigues vd. (2015) güvenlik ikliminin güvenlik performansı ile ilişkili olduğunu, çalışanların risk kabul düzeylerinde önemli bir rol oynadığını; daha yüksek güvenlik iklimi düzeylerine sahip gruplarda, güvenlik koşullarının daha iyi olduğu ve çalışanların daha düşük risk kabul düzeyleri gösterdiğini; Susanto vd. (2019) güvenlik ikliminin yönetim güvenlik adaleti, çalışanların güvenlik önceliği ve risk kabul etmeme boyutlarında oldukça düşük olduğunu ve çalışanlar ile yöneticiler arasında yönetimin bağlılığı ve yeterliliği, yönetim güvenlik adaleti, çalışanların güvenlik önceliği ve risk kabul etmeme boyutlarında farklılıkları bulunduğunu tespit etmişlerdir. Güvenlik öncelikli çalışmalarda çalışanların kabul etmesi ve uygulanması iş kazaları ve meslek hastalıklarının önlenmesi açısından çok önemlidir. Bunun sağlanması için çalışanların eğitimi, farkındalıklarının artırılması konularında yapılan çalışmaların üzerinde durulması gerekmektedir. Teknoloji ve küreselleşme ile birlikte çalışma hayatında birçok önemli gelişmeler sağlanmıştır. Mobilya sektöründe de bu gelişmelerin takip edilmesi ve uygulanması, güvenli ve sağlıklı bir ortamda çalışmanın sağlanması konusu önem arz etmektedir. Bu bakımdan güvenlik ikliminin ölçülmesi ve sonuçlara göre gerekli çalışmaların yapılması iyileştirmeler açısından büyük fayda sağlayacaktır.

Bilgilendirme

Bu çalışma Murat Kahveci tarafından hazırlanan yüksek lisans tezinden üretilmiştir.

Yazar Katkıları

Yıldız Çabuk: Makale süreci hazırlama, yorumlama ve düzenleme çalışmasını yapmıştır.

Murat Kahveci: Verilerin toplanması ve saha çalışmalarını yürütmüş ve yazmıştır.

Ayşin Aşkın: Veri analizi ve yorumlanmasında görev almıştır.

Çıkar Çatışması

Yazarlar çıkar çatışması bildirmemişlerdir.

Kaynaklar

- Akgül, A., Birinci, T. ve Sayın, İ. (2023). Nitelikli Bilimsel Araştırma Makalesi Nasıl Yazılır? İ.Ü.C. Yayınevi, İstanbul.
- Aşkın, A. ve Öztürk, Ö. F. (2022). Mobilya sektörü çalışanlarında iş kazası ve meslek hastalıklarının incelenmesi üzerine bir araştırma. *Bartın Orman Fakültesi Dergisi*, 24(2), 351-364. <https://doi.org/10.24011/barofd.1063359>.
- Aydın, A., Tiryaki, S., Üçüncü, K. ve Yıldırım, İ. (2015). Orman ürünleri sanayinde işyeri güvenlik iklimi algısı. *Mühendislik Bilimleri ve Tasarım Dergisi*, 3(3), 205-212, ISSN: 1308-6693.
- Çabuk, Y., Kahveci, M., Can, A. ve İmren, E. (2018). İş kazalarının önlenmesinde güvenlik kültürünün önemi. *II. Uluslararası Bilimsel ve Meslekli Çalışmalar Kongresi (BILMES 2018)*, Nevşehir, 360-367.

- ÇSGB (2017). Mobilya Sektörü İş Sağlığı ve Güvenliği Yönetim Sistemi Rehberi, İş Sağlığı ve Güvenliği İyileştirme Projesi, Ankara.
- Fahri, O.L.U.K. ve Karakoç, Ö. C. (2024). İmalat sektörü çalışanlarının güvenlik iklimine ilişkin algılarının çoklu varyans analizi (Manova) yönü ile değerlendirilmesi. *The Journal of Academic Social Science*, 119(119), 334-351.
- Gedik, T., Çil, M., Sevim Korkut, D. ve Kurutkan, M. N. (2022). Orman Ürünleri Sektöründe Risk Alma Davranışını Etkileyen Faktörlerin İrdelenmesi (TR42 Düzey 2 Bölgesi). *Bartın Orman Fakültesi Dergisi*, 24(2), 339-350. <https://doi.org/10.24011/barofd.1039991>.
- Guldenmund, F. (2000). The nature of safety culture: a review of theory and research. *Journal Safety Science*, 34, 215–257. [https://doi.org/10.1016/S0925-7535\(00\)00014-X](https://doi.org/10.1016/S0925-7535(00)00014-X).
- Hun C.O. (2012). *Safety Climate In The Malaysian Furniture Industry*, Universiti Putra Malaysia, Master of Science Thesis. 40 p.
- Intan S.N.A., Zaliha I. and Siti., M.Y. (2022). Safety culture, safety climate, and safety performance in healthcare facilities: a systematic review, *Safety Science*, Volume: 147, 105624, ISSN 0925-7535, <https://doi.org/10.1016/j.ssci.2021.105624>.
- Kines P., Lappalainen J., Mikkelsen J.K.L., Olsen E., Pousette A., Tharaldsen J., Tómasson K. and Törner M. (2011). Nordic safety climate questionnaire (NOSACQ-50): a new tool for diagnosing occupational safety climate, *International Journal of Industrial Ergonomics*, Volume 41, Issue 6, Pages: 634-646, ISSN 0169-8141, <https://doi.org/10.1016/j.ergon.2011.08.004>.
- Kurtuluş, K. (2004). Pazarlama Araştırmaları. 8. Basım, Literatür Yayınları, İstanbul, 851 s.
- Mobilya Sektör Raporu, (2021) Türkiye Cumhuriyeti Ticaret Bakanlığı, Hazırlayan: İhracat Genel Müdürlüğü Maden, Metal ve Orman Ürünleri Dairesi. <https://ticaret.gov.tr/data/5b87000813b8761450e18d7b/Mobilya%20Sekt%C3%B6r%20Raporu%202021.pdf>.
- Noel S., Flin R. and Murdy A. (2006). The Role Of Management And Safety Climate In Preventing Risk-Taking At Work, *International Journal of Risk Assessment and Management* Vol. 7, No. 2.
- Ören, K. ve Er, M. (2016). Güvenlik ikliminin güvenlik performansına etkisi. *Hak İş Uluslararası Emek ve Toplum Dergisi*, 5(13), 48-66.
- Rodrigues, M.A. Arezes, P.M. and Leão, C.P. (2015). Safety climate and its relationship with furniture companies' safety performance and workers' risk acceptance. *Theoretical Issues in Ergonomics Science*, 16(4), 412–428. <https://doi.org/10.1080/1463922X.2014.1003991>.
- Susanto, N., Prastawa, H. and Oktaningrum, D. (2019). Safety climate assessment of furniture industry: a case study. *IOP Conference Series: Materials Science And Engineering*. 598. 012004. 10.1088/1757-899X/598/1/012004.
- URL-1 (2024). Safety climate and safety culture. <https://www.worksafe.qld.gov.au/safety-and-prevention/creating-safe-work/safety-capability-leadership-and-culture/culture-leadership-and-teamwork/safety-climate-and-safety-culture>.
- URL-2 (2019). Analysing NOSACQ-50 data. <http://www.arbejdsmiljoforskning.dk/da/publikationer/spoegeskemaer/nosacq-50/how-to-use-nosacq-50/analysing-nosacq-50-data> (22 Nisan 2019).
- URL-3 (2019). Analysing NOSACQ-50 data. <https://nfa.dk/vaerktoejer/spoergeskemaer/safety-climate-questionnaire-nosacq-50/how-to-use-the-nordic-occupational-safety-climate-questionnaire-nosacq-50/analysing-nosacq-50-data>.
- Yule, S. (2003). Safety culture and safety climate: A review of the literature. *Industrial Psychology Research Centre*, 1-26.